

VERTROUWELIJK

26 OKT. 2001

Deze rubricering is
beëindigd na 50 jr.

Stg. GEHEIM

MAANDOVERZICHT

No 10 1960

BINNENLANDSE VEILIGHEIDSDIENST

Maandoverzicht no. 10 - 1960

(Tijdvak 1-10-'60 t/m 31-10-'60)

I N H O U D

I. <u>Communisme Internationaal</u>	blz.
Polen tussen de beide wereldoorlogen en als communis- tische staat.....	1
Gomulka's politieke terugkeer in 1956.....	4
Liberalisatie ten dele ongedaan gemaakt.....	6
II. <u>Activiteiten van de CPN</u>	
Resolutie van het partijbestuur over de internationale politieke situatie.....	7
CPN-actie contra prof. J. Kistemaker.....	9
III. <u>Activiteiten van de communistische hulporganisaties</u>	
Wijzigingen in het ANJV-bestuur.....	12
Jongerenappèl 1961 voor het Noorden.....	12
Het zesde congres van de IUS.....	15
"Nederland-USSR" congresseerde.....	15
Internationale conferentie te Luik van oud-verzets- strijders.....	17
IV. <u>Communistische activiteiten in het bedrijfsleven</u>	
Aanvalstactiek inzake de overheids-loonpolitiek.....	18
V. <u>Overige groeperingen</u>	
Landelijke SWP-conferentie.....	21

Overzicht stakingen oktober 1960

Overzicht van periodieken

Agenda

H O O F D S T U K I

COMMUNISME INTERNATIONAAL

Polen

Evenals andere Oost-Europese landen kwam Polen nog vóór het einde van de tweede wereldoorlog in de greep van het communisme. Het werd snel een satellietstaat van de Sowjet-Unie, ongeacht het sterk levende patriotisme van zijn overwegend rooms-katholieke bevolking.

Geografisch en politiek bekneeld tussen Rusland en Duitsland, heeft Polen alleen reeds tussen 1770 en 1939 viermaal een deling van zijn grondgebied meegemaakt.

De vierde "Poolse deling" kwam voort uit de geheime clausules van het in 1939 gesloten Duits-Sowjetrussische vriendschaps- en niet-aanvalsverdrag, het zgn. Molotow-Ribbentropact. Op grond daarvan bezette Sowjet-Rusland kort na de nazi-inval van september 1939 een aanzienlijk deel van Oost-Polen. De vanzelfsprekend fel anti-Duitse stemming der Poolse bevolking ging gepaard met bittere gevoelens jegens de Sowjet-Russische machthebbers. Daarenboven weigerde het Kremlin in 1944 de nationaal-Poolse opstand ter bevrijding van Warschau (niet te verwarren met de opstand in het Warschause ghetto van 1943) te ondersteunen, waardoor het de Duitse bezetter mogelijk werd deze onverbiddeijk neer te slaan. Kennelijk zag Moskou ongaarne een overwinning van de patriotische, niet-communistische strijders, die in 1944 werden aangevoerd door generaal Bor-Komorowski.

De Poolse communisten

In de jaren tussen de beide wereldoorlogen hadden de communisten in Polen het moeilijk. Het autocratische en anti-communistische bewind van maarschalk Pilsodski dreef hun onbeduidende partij in de illegaliteit. Vrij veel Poolse partijfunctionarissen weken uit naar de Sowjet-Unie. Sommigen hadden daar sinds de twintiger jaren emplooi gevonden in het inlichtingenwerk van Moskou.

Het bestaan van de communistische Poolse emigré's bleek in het "vaderland van het socialisme" nog meer bedreigd dan in het eigen land. De hyper-wantrouwige Stalin bewerkstelligde, dat de Derde Internationale, de Komintern, in 1938 de Poolse communistische partij ontbond, omdat deze door fascistische en kapitalistische elementen zou zijn gepenetreerd. (Eerst in februari 1956 werd in het communistische kamp

verklaard, dat dit Kominternbesluit op gefingeerde beschuldigingen was genomen).

Het Komintern-"vonnis" maakte het Stalin mogelijk een zuivering van het in de USSR verblijvende Poolse partijkader door te voeren, tengevolge waarvan de Poolse partij-élite vrijwel geheel werd uitgeroeid. Eerst in 1942 werd de partij in Polen weer illegaal opgericht. In 1948 ontstond door een opgelegde fusie met de Poolse Socialistische Partij de Poolse Verenigde Arbeiderspartij, waarin de communisten welhaast vanzelfsprekend alle macht aan zich trokken.

De communistische veteranen in het na-oorlogse Polen hadden de smaad niet vergeten van het ontbinden hunner partij in 1938 - in de communistische wereld nog steeds een unieke strafmaatregel -, zomin als het op last van Stalin ter dood brengen van zovele vooraanstaande Poolse partijfunctionarissen. Treffend kwam dit in 1955 tot uiting toen het Poolse partijdagblad Tribuna Ludu zonder verdere aanduiding van de doodsoorzaak bij wijze van eerherstel een aantal necrologieën van deze vermoorde leiders publiceerde.

Gomulka

De voornaamste leider van het hedendaagse Polen, Wladislaw Gomulka, bekleedde in 1938 nog geen vooraanstaande partijfunctie. Hij ontsnapte waarschijnlijk aan het gevaar in de Sowjet-Unie te worden geliquideerd omdat hij daar nimmer domicilie koos en ten tijde van de zuivering een politiek gevangene in het eigen land was.

Voortgekomen uit het communistische verzet trad Gomulka in 1945 in de openbaarheid als eerste secretaris van de Poolse communistische partij, die sinds 1942 weer van de grond af was opgebouwd. Deze partij was nog altijd klein, met de voor- en nadelen van een door de Sowjet-bezetting gesteunde organisatie.

De partijleiding werd met een aantal belangrijke problemen geconfronteerd zoals de investeringspolitiek voor de zware industrie, de agrarische productie, de verhouding van Kerk en Staat en de wijd verbreide afkeer van de Sowjet-Unie.

Gomulka wenste een principieel communistisch beleid te voeren. Hij bepleitte echter een zekere vrijheid van manoeuvreren, teneinde zijn politiek te kunnen aanpassen aan de Poolse nationale omstandigheden. In het boerenvraagstuk wilde hij bijvoorbeeld, in afwijking van het algemeen geldende Sowjet-patroon, geen afgedwongen collectivisatie van de Poolse landbouw.

Aanvankelijk had hij de politieke wind in de zeilen. Dit veranderde echter definitief in 1948, toen het in september 1947 opgerichte Communistische Informatiebureau de Joegoslavische partij uit zijn midden bande. Stalin legde het Sowjetblok het volgen van een uniforme, harde koers op, waardoor een aanpassing aan de nationale omstandigheden onmogelijk werd gemaakt.

In die periode zag Gomulka zich gedwongen tot het uiten van zelfcritiek wegens "rechts-nationalistische afwijkingen". In 1949 volgde zijn politieke degradatie en in november 1951 werd hij uit de partij gestoten en gearresteerd.

In de jaren 1948 tot en met 1951 vonden buiten Polen zuiveringen plaats, die o.m. leidden tot de terechtstelling van Kostow in Bulgarije, van Rajk in Hongarije en van Slansky in Tsjechoslowakije. In Polen werd wel overwogen een proces te voeren tegen Gomulka en enige zijner medestanders, doch het opmerkelijke is dat het daartoe niet is gekomen. De afgezette partijsecretaris werd jaren achtereen in Polen gevangen gehouden maar voor nog erger behoed. In april 1956 werd door de Poolse partijleiding bekend gemaakt, dat Gomulka op vrije voeten was.

De "Poolse lente in oktober 1956"

De gevolgen van de déstalinisatie - ingeluid door het XXste CPSU-congres - deden zich in Polen sterk gevoelen. De stalinist, president Bierut was kort na dit congres in februari 1956 overleden. Hiermede was de kracht van de heersende stalinistische groep gebroken, die een politiek van economische uitbuiting uitsluitend ten bate van de Sowjet-Unie had gevoerd. De Poolse werkers, gepaaid met vage beloften, zagen onder dit beleid hun arbeidsnormen verder opgedreven, zodat enige reële verbetering in hun welstand uitbleef. In juni 1956 leidde deze situatie o.m. tot het uitbreken van onlusten te Poznan.

Het slappe en aarzelend beleid van de Poolse partij onder Ochab, Bierut's opvolger als algemeen secretaris, voerde na Poznan tot een ernstige interne gezagscrisis.

Deze partijsecretaris en zijn medebestuurders hadden nog in april 1956 aan de vrijgelaten Gomulka politieke rehabilitatie geweigerd. Onder druk van de Poolse massa kwam daarin een kentering in de zomer van 1956. Gomulka werd in augustus gepolst over zijn eventuele terugkeer. Hij stelde uitdrukkelijk zijn politieke voorwaarden.

(Het derde congres van de Poolse partij, in maart 1959, nam de onge-

bruikelijke beslissing tot het herroepen van de besluiten van het centraal comité van 1948 en 1949, waarbij Gomulka veroordeeld werd wegens "rechts-nationalistische afwijkingen").

In september 1956 deed hij opnieuw zijn intrede in de partij. Op 19 oktober volgde de opname van Gomulka als lid van het centraal comité. Het later vermaard geworden 8ste plenum koos hem op 21 oktober in de plaats van Ochab, op diens voorstel, tot eerste partijsecretaris. Met enige andere prominente functionarissen schaarde Ochab zich achter de nieuwe leider.

Verscheidene stalinistische functionarissen - naar de stadswijk Natolin in Warschau, waar zij gewoonlijk vergaderden, aangeduid als natolinisten - verdwenen tijdelijk uit het politieke gezichtsveld. De bevolking zag hen als de uitbuiters en onderdrukkers, die alleen maar instructies van het Kremlin hadden opgevolgd met alle kwalijke gevolgen voor de Poolse massa, zowel in materieel als geestelijk opzicht.

Het optimisme van de massa kende geen grenzen toen het lot van de Poolse natie wederom in Gomulka's handen werd gelegd, hoofdzakelijk omdat de bevolking in hem een anti-Moskouman zag. Er werd een reeks opzienbarende maatregelen genomen. Zo werd in november 1956 te Moskou besloten om Polen schadeloos te stellen voor vroegere kolenleveranties, die het land ver beneden de wereldmarktprijs aan de Sowjet-Unie had moeten leveren. De staatsschulden van Polen aan de USSR werden dientengevolge als gedelgd beschouwd. (Door deze regeling gaven de Sowjet-Russische autoriteiten dus toe, dat Rusland zich in het verleden aan economische uitbuiting van Polen had schuldig gemaakt). De Sowjet-Unie was verder bereid Polen te helpen door graanleveranties, terwijl een crediet op lange termijn van 700 miljoen roebel verleend werd voor de aankoop van andere goederen.

Voorts werden talrijke Sowjet-adviseurs verwijderd uit de Poolse strijdkrachten, onder wie de Sowjet-maarschalk, toen Pools minister van defensie, Rokosowski en zijn naaste medewerker, de Poolse generaal Kazimierz Witaszewski. In de bewogen oktoberdagen van 1956 hadden zij zich ontpopt als stalinistische tegenstanders van Gomulka.

Onder het waarborgen van de onschendbaarheid en de soevereiniteit van Polen bleven de Sowjet-troepen wel in dit land gelegd, onder meer voor het handhaven van de militaire verbindingslijnen van de Sowjet-Unie met Oost-Duitsland.

Bij de jaarwisseling 1956/1957 werd de verhouding tussen Kerk en Staat in Polen geregeld, die voorheen zeer gespannen was geweest.

De nieuwe leiding kwam tot een accoord met de Poolse rooms-katholieke kerkelijke hiërarchie.

Op deze wijze kon de Poolse communistische partij haar leidende positie - zij het met moeite - behouden in tegenstelling met de Hongaarse zusterpartij, die in de oktoberdagen werd weggevaagd.

Het politieke en culturele klimaat na 1956

Het Poolse bewind was dus aanvankelijk ingrijpend geliberaliseerd. De later genomen maatregelen leidden opnieuw tot een zekere verstrakking op alle terreinen. Zo moest het invloedrijke Poolse studentenblad Po Prostu, dat in zeer vrije en kritische geest geredigeerd werd, zijn verschijning in 1957 op last van de Poolse overheid staken. De kunstenaars en de schrijvers verloren sommige vrijheden. Ook wetenschap en pers werden onder scherper ideologisch toezicht en censuur geplaatst.

Van een schuchtere poging tot democratisering van de bedrijven, door het naar Joegoslavisch voorbeeld invoeren van arbeidersraden, kwam weinig terecht. Uitdrukkelijk werd gesteld, dat de partij ook in de bedrijven de leiding moet hebben. Het streven om het parlement een zelfstandige rol te laten spelen werd verijdeld.

In de loop van 1958 tot aan het derde partijcongres in maart 1959 bleken 210.000 partijleden te zijn verwijderd, voor het grootste deel wegens hun passiviteit. Slechts 14% van hen werd wegens wangedrag rechtstreeks geroyeerd. De rest had gelegenheid gekregen vrijwillig te bedanken, waarvan zij naar verluidt maatschappelijk geen nadeel hebben ondervonden.

Het derde partijcongres toonde de consolidatie van het bewind-Gomulka. De Poolse partijleider eiste in zijn rede principiële trouw aan de grondslagen van het marxisme-leninisme, creatief aangepast aan de nationale en historische omstandigheden. De eenheid van de partij achtte hij eerste voorwaarde voor een doelbewust en krachtig beleid. Zijn critiek maakte het duidelijk dat daaraan nog veel ontbrak.

Volgens Gomulka vormden het revisionisme en het dogmatisme voor de partijeenheid in Polen niet langer een wezenlijke bedreiging. Achter het revisionisme stond z.i. het werk van de "internationale reactie". Het dogmatisme (lees: stalinisme) achtte hij veeleer een ziekte van voorbijgaande aard.

Vooral op economisch terrein kwam de Poolse leiding met ont-

nuchterende eisen. Het hoofdaccent van de Poolse planeconomie - ingepast in die van het gehele Sowjetblok - werd weer verlegd naar grote investeringen voor de zware industrie en de landbouw. Erkend werd dat dientengevolge de schaarste aan consumptiegoederen nog zou aanhouden.

Ook signaleerde Gomulka in zijn rede tot het congres de bestaande corruptie, de arbeidsschuwheid en een nog veel voorkomend alcoholisme, kortom een laag moreel.

Op de vijfde plenaire zitting van het centraal comité in juni 1960 werd besloten tot het nog verder opvoeren van de investeringen ten behoeve van de zware industrie. Het betekent, dat van de Poolse werkers nog meer inspanningen worden verlangd, zonder dat daartegenover een reële verhoging van het levenspeil komt te staan. In het Poolse vijfjarenplan 1961/1965 komt de uitbreiding van de huizenbouw en de productie van meer gebruiksgoederen in het gedrang.

De Poolse partijleiding heeft de economische teugels strakker aangehaald hetgeen mede blijkt uit de keuze van enkele nieuwe functionarissen op economische sleutelposten en in het partijapparaat. Gomulka heeft daarbij het oog laten vallen op medewerkers, die in oktober 1956 op grond van hun "natolinistische" opvattingen en praktische omstreden figuren werden en in discrediet geraakten. Kennelijk verwacht Gomulka nu van hen, dat zij het verwerkkelijken van de aanvaarde plannen energiek zullen "doordrukken".

Het meest opzienbarend is de terugkeer in het partijapparaat van Kazimierz Witaszewski, bijgenaamd "generaal Gaspilj", die na oktober 1956 als militair attaché naar Praag werd verbannen. Op het 3e partijcongres in maart 1959 werd hij echter als lid van het centraal comité herkozen en zijn benoeming in november 1959 ging gepaard met het terugtreden van enige gematigde communisten uit Gomulka's "oktoberploeg 1956".

De jongste ontwikkeling versterkt de indruk dat de Poolse partijleiding haar zware en omvangrijke taken energiek wil aanpakken.

Desondanks blijft het politieke en culturele klimaat in Polen zich nog altijd gunstig onderscheiden van dat in de Sowjet-Unie en de overige landen van het Sowjet-blok, om van communistisch China maar niet te gewagen.

H O O F D S T U K   I I

ACTIVITEITEN VAN DE COMMUNISTISCHE PARTIJ VAN NEDERLAND

Partijbestuurszitting

De vreedzame coëxistentie

Het partijbestuur van de CPN, op 15 en 16 oktober 1960 in zitting bijeen, nam twee resoluties aan, resp. betreffende het "loonvraagstuk" en de "internationale problemen". Zij werden achtereenvolgens gepubliceerd in De Waarheid van 17 en 18 oktober. (Voor de resolutie over het "loonvraagstuk" zie hoofdstuk IV van dit overzicht). Onderstaand volgt een korte samenvatting van de resolutie over de internationale vraagstukken.

De "internationale resolutie"

De uitspraken van de Britse vakbeweging en de Labourpartij betreffende "het atoomvrij maken" van Engeland vormen, zo wordt daarin gezegd, een grote stap vooruit voor de overwinning van de vredeskrachten. De Engelse arbeidersbeweging, gesteld voor het alternatief "ontwapening of massale atoomvernietiging", heeft in eenheid van communisten, socialisten e.a. de juiste keuze gedaan. Hiermede is ook voor Nederland bewezen, dat de vakvereniging het natuurlijke terrein is waar de eenheid het eerst tot stand komt.

Het partijbestuur stelt vast dat het steeds nodig is uit te gaan van de "concrete werkelijkheid" bij het bepalen van de te volgen koers. Een analyse van de huidige internationale toestand leert dat deze - ondanks de agressiviteit van de Verenigde Staten - niet wijst op de onvermijdelijkheid van een oorlog van de imperialistische landen tegen de socialistische en evenmin op die van een oorlog tussen de imperialistische staten onderling. Deze worden in bedwang gehouden door het socialistische kamp, waarvan de krachten nog gestadig groeien en welk kamp, voor wat het handhaven van de vrede aangaat, in bondgenootschap staat met de steeds in aantal toenemende voormalige koloniale landen.

Het verwezenlijken van de vreedzame coëxistentie tussen landen met verschillende politieke en economische stelsels is daarom een reëel perspectief.

Onder de krachten, die in staat zijn een oorlog te voorkomen, wordt een voorname plaats ingenomen door de arbeidersklasse in de niet-communistische landen, en in het bijzonder in Noord-Amerika en West-Europa. De arbeidersklasse in deze vestingen van het imperialisme wordt zich meer en meer bewust van het gevaar van de atoomoorlog. Dit toont o.a. de ontwikkeling in Engeland aan.

Het is de taak van de communisten dit bewustzijn te versterken en zodoende de vredesgedachte naar de overwinning te leiden. Voor de CPN vloeit hieruit de plicht voort de meerderheid van de Nederlandse arbeidersbeweging te winnen voor de campagne tegen atoombewapening.

Het partijbestuur roept de arbeidersklasse en alle vredelievende mensen op, met nog meer stelligheid en met vertrouwen in eigen kracht, te strijden voor een "atoomvrij Nederland"; tegen het invoeren van kernwapens ten behoeve van de Nederlandse strijdkrachten; voor opheffing van de Amerikaanse militaire basis in Soesterberg; tegen vestiging van West-Duitse militaire bases en opslagplaatsen in Nederland; tegen integratie met de Duitse atoom-weermacht; voor terugtrekking der troepen uit Nieuw-Guinea; voor de eenheid van actie van socialist en communisten tegen de oorlog; voor de eenheid van het volk ter verdediging van de vrede.

De resolutie en het conflict Moskou-Peking (zie MO 9-1960, blz. 10)

Hoewel daarover in de resolutie met geen woord werd gerept, is het duidelijk dat het ideologische meningsverschil tussen de Sowjet-Unie en China het voornaamste onderwerp van de beraadslagingen op de partijbestuurszitting is geweest. Het partijbestuur heeft deze kwestie pas na de terugkeer van Paul de Groot uit Moskou willen behandelen. De Groot verbleef van 18 augustus tot 22 september in de Sowjet-Unie.

Blijkens de resolutie sluit het partijbestuur zich aan bij het standpunt van Chroestsjow, dat een oorlog tussen de "imperialistische" en de "socialistische" landen niet onvermijdbaar is en dat de vreedzame coëxistentie door de kracht van het socialistische blok kan worden afgedwongen. De Groot had reeds drie dagen na zijn terugkeer uit de USSR, op het Waarheidzomerfeest van 25 september jl., het later in de resolutie opgenomen standpunt bekend gemaakt.

Deze stellingname wekt de indruk dat De Groot zijn vroegere voorkeur voor het agressieve Chinese standpunt geheel heeft prijsge-

geven. Het blijft een open vraag of hij ook innerlijk geheel achter Chroestsjow staat, gezien zijn dogmatisch-stalinistische instelling.

In de resolutie komt, in tegenstelling tot die van andere communistische partijen, zoals de Belgische en de Franse, over het vraagstuk van de vreedzame coëxistentie geen verwijzing voor naar de besluiten van het XXste en XXIste congres van de CPSU, de Moskouse verklaring van november 1957 of de rede van Chroestsjow in juni 1960 te Boekarest.

De indruk bestaat, dat De Groot zich in het voetspoor van de reacties der meeste zusterpartijen gedwongen zag alsnog het standpunt van Chroestsjow te verkondigen. Zijn jongste verblijf in de Sowjet-Unie heeft daar waarschijnlijk in niet onbelangrijke mate toe bijgedragen.

Voor een "atoomvrij Nederland"

Blijkens de resolutie heeft het partijbestuur ook uitvoerig de strijd voor een "atoomvrij Nederland" besproken. Met het besluit van het congres der Britse vakbeweging ten gunste van eenzijdige atoomontwapening van Engeland - onder invloed waarvan het wat later gehouden Labour-partijcongres tot eenzelfde uitspraak kwam - zal op krachtige wijze propaganda worden gemaakt voor de "uitbanning van de atoombom uit ons land".

Reeds werd de publicatie van een CPN-brochure aangekondigd, waarin de ontwikkeling in Engeland uitvoerig zal worden beschreven. Zij zal verschijnen onder de titel "Doe als Tommy".

CPN-agitatie over "de affaire-Kistemaker"

Geheel passend in de bekende CPN-actie "voor een atoomvrij Nederland", tegen de Nederlandse bijdrage aan de NAVO en tegen de West-Duitse herbewapening, begon de partij midden oktober jl. een speciale campagne tegen het in ons land plaatsvindende wetenschappelijke onderzoek naar de mogelijkheden om goedkoper dan tot nu toe uranium te verrijken met behulp van het zogenaamde ultra-centrifuge-procédé.

De CPN opende op 12 oktober jl. een artikelenreeks in het dagblad De Waarheid naar aanleiding van berichten, die de Amerikaanse pers begin oktober had gepubliceerd, omtrent in West-Duitsland ontdekte mogelijkheden van dien aard. Het CPN-dagblad beweerde dat de

Amsterdamse hoogleraar prof. dr. J. Kistemaker in het onderzoek van het "ultra-centrifuge-procédé" al jarenlang nauw samenwerkt met Westduitse deskundigen. Hij zou dit werk leiden in het laboratorium voor massaspectrografie van de stichting fundamenteel onderzoek der materie te Amsterdam.

De redactie van De Waarheid zeide als reactie op haar publicaties over de "affaire Kistemaker" een groot aantal brieven te hebben ontvangen, waaruit ernstige verontrusting zou blijken.

De communistische agitatie werd ook buiten de kolommen van de partijkrant gevoerd. Zo verschenen op daartoe in aanmerking komende plaatsen gekalkte opschriften als "Kistemaker - A-bommaker". Op 22 oktober werd in Amsterdam een protestdemonstratie georganiseerd.

De CPN-fractie in de Amsterdamse gemeenteraad belegde op 26 oktober een conferentie, waarvoor de binnen- en buitenlandse pers waren uitgenodigd, zulks n.a.v. door Harry Verheij aan het college van B. en W. gestelde vragen omtrent het gevaar van Kistemaker's onderzoek. Waarschijnlijk trachtte de CPN op deze wijze de niet-communistische pers aan te sporen aan de gevaren van het uranium-project bekendheid te gaan geven. Men is hierin evenwel niet geslaagd.

De laatste week in oktober heeft de CPN ook het "Centrum voor propaganda van eenheid en klassenstrijd in de vakbeweging" (de voormalige EVC-1958) ingeschakeld. Dit "Centrum" is begonnen op ruime schaal een bulletin te verspreiden, waarin wordt geageerd tegen de aanwezigheid van "een A-bommenfabriek in Amsterdam onder leiding van prof. Kistemaker". In het vlugschrift wordt gepleit voor een "atoomvrij Amsterdam". Ook de communistische vredesbeweging in Nederland doet aan deze agitatie mee.

De door de communisten ook nu gevolgde methodiek van persoonlijke discriminatie - in dit geval vooral gericht tegen professor Kistemaker - toont enige gelijkenis met de opzet van campagnes zoals bijvoorbeeld gevoerd tegen Oberländer. Zoals bekend pretenderen de communisten, dat deze minister van de Bondsrepubliek tot heengaan werd gedwongen door hun optreden.

Waarheid-Werfactie - Maand van de Pers

De oplagecijfers van het dagblad De Waarheid vertonen nog een voortdurende, zij het langzame achteruitgang. Het aantal nieuwe aboné's bleek niet groot genoeg te zijn om het totaal der bedankjes op

te vangen. Het vrij grote verloop onder de abonné's ligt naar schatting tussen de 15 en 18 procent per jaar. De huidige oplage bedraagt ongeveer 28000 exemplaren.

Ten aanzien van de (nieuwe) werfactie 1960/1961 toonde de Waarheid-directeur, Joop Geerligts zich hoopvol gestemd. Blijkens een artikel van hem in het orgaan voor partijactivisten ("Versterk Partij en Pers", oktober 1960) werden er in de afgelopen actie 1500 nieuwe abonné's meer gewonnen dan het jaar tevoren. Wijselijk spreekt hij niet over de aantallen binnengekomen bedankjes. De optimistische verwachtingen van Geerligts lijken dan ook op zijn minst wat overdreven.

De partijleiding verwacht als resultaat van de nieuwe actie, dat het lezerstal in elke CPN-afdeling met minstens 5% zal zijn gestegen. De campagne wordt weer in vier étappes gevoerd. Voor de beste "acquisiteurs" is in elke étappe een aantal prijzen uitgelooft, waaronder vacantiereizen naar de DDR en bezoeken aan het Zomerfeest van het Franse partijblad l'Humanité. Nieuwe abonné's ontvangen als geschenk het door Pegasus uitgegeven boekje "De Eed" van Juri Piljar.

De "Maand van de Pers", waarin ditmaal tevens het twintigjarig bestaan van De Waarheid (opm.: illegaal en legaal) werd herdacht, moest de werkers extra stimuleren bij hun inspanningen voor het opvoeren van het aantal abonné's op de partijkrant. In de CPN-afdelingen viel nog niet veel te bespeuren van enig positief resultaat.

H O O H D S T U K   I I I

ACTIVITEITEN VAN DE COMMUNISTISCHE HULPORGANISATIES

Jeugdbeweging

Mutaties ANJV-hoofdbestuur

Aan het begin van het nieuwe verenigingsjaar zijn enige wijzigingen aangebracht in de leiding van het Algemeen Nederlands Jeugdverbond. Op een begin september gehouden bestuursvergadering werd Roel Walraven, voorzitter van het Amsterdamse district, tot landelijk vice-voorzitter gekozen. Hij volgt Bart Schmidt op, die, aldus een publicatie in het blad Jeugd, een nieuwe taak in de arbeidersbeweging (communistische partij) heeft gekregen. Wat die nieuwe taak inhoudt, is nog niet bekend. Sinds het 19e CPN-congres (december 1958) maakt Schmidt deel uit van het partijbestuur. In zijn nieuwe functie blijft hij evenwel ook lid van het ANJV-hoofdbestuur. Jan de Boo, oud-voorzitter van de OPSJ, werd op aanbeveling van de ANJV-leiding tot voorzitter van het Amsterdamse district gekozen. Hij keerde kortgeleden uit de Sowjet-Unie terug, waar hij gedurende een jaar leerling is geweest op de Partijschool van de CPSU.

Jeugdappèl voor het Noorden

Op een in Roden (Drenthe) gehouden kadervergadering van het ANJV (8 en 9 oktober) werd het plan geopperd voor de drie noordelijke provincies in het voorjaar van 1961 een jongerenappèl te houden. In een desbetreffende verklaring wordt gewezen op het ontbreken van sporthallen, gymnastieklokalen, clubhuizen en andere ontspanningsmogelijkheden in deze gewesten en wordt de aandacht gevraagd voor het woning- en krottenprobleem. Ook de thans doorgevoerde industrialisering wordt te gering geacht om de structurele werkloosheid op te vangen. De schuld van dit alles, aldus de verklaring, ligt bij de regering die "liever honderden miljoenen guldens aan het nutteloze oorlogstuig" uitgeeft dan het Noorden de helpende hand te bieden. Het ANJV wendt zich daarom tot alle jeugd-, sport- en culturele organisaties in het Noorden om gezamenlijk in het voorjaar van 1961 tot een groot jongerenappèl te komen onder de leuze: "Den Haag, wij willen leven". Belanghebbenden worden opgeroepen zitting te nemen in

een comité, dat leiding moet geven aan de voorbereiding en organisatie van het appèl.

Een soortgelijke manifestatie vond in december 1955 in Groningen plaats. Het is evenwel de vraag of het tijdstip voor een nieuw appèl juist is gekozen. De financiële positie van het ANJV is niet rooskleurig en de dagelijkse leiding zal al moeite genoeg hebben het komende 8ste congres (Kerstmis 1960), het culturele concours (voorjaar 1961) en de jeugd-vredesmanifestatie van Pinksteren 1961 naar behoren te financieren.

Bijeenkomst Internationaal Comité Wereldjeugdforum

Van 15-17 september jl. werd in Moskou de constituerende vergadering gehouden van het Internationaal Voorbereidingscomité voor het Wereldjeugdforum, dat in juli 1961 in de hoofdstad der USSR zal bijeenkomen. P.N. Resjetow, voorzitter van het Sowjet-initiatiefcomité gaf in een inleiding de motieven weer die geleid hebben tot het organiseren ervan. Volgens hem dreigen belangrijke wetenschappelijke ontdekkingen - die gebruikt zouden kunnen worden tot heil van de mensheid - aangewend te worden ter voorbereiding van een derde wereldoorlog. Daarnaast zijn, aldus Resjetow, activiteiten waar te nemen gericht op het behoud van de vrede en de uitbanning van de oorlog. De jongere generatie heeft daarin een groot aandeel. Hij wees in dit verband op de recente gebeurtenissen in Japan, Turkije en Korea en achtte het vanzelfsprekend dat jonge mensen bijeen komen teneinde de problemen van deze tijd te bespreken.

Ter conferentie werd besloten op het forum de meeste aandacht te besteden aan de strijd voor het behoud van de vrede, voor algemene en algehele ontwapening en tegen het kolonialisme. Andere onderwerpen van belang zijn de beroepsopleiding, problemen van de plattelandsjeugd, het vormen van kader in de onderontwikkelde gebieden en het recht op onderwijs.

Overeenkomstig het door de Sowjet-Russen gedane voorstel werd een raad gevormd, die tot taak krijgt het definitieve programma voor het forum op te stellen. Onder deze raad zal een permanent secretariaat fungeren, dat samen met Sowjet-Russische jeugdleiders de voorbereidende maatregelen moet nemen. In dit secretariaat zijn organisaties vertegenwoordigd uit China, Cuba, Frankrijk, Guinee, Italië, Japan en de Sowjet-Unie. Het merendeel der plaatsen in het secreta-

riaat is in handen van de communisten, zodat het forum bij voorbaat in hun denkrichting zal ageren.

WFDJ-conferentie in Boedapest

Op 15 en 16 oktober hield de Wereldfederatie van Democratische Jeugd een van haar internationale conferenties in Boedapest, waar zij haar zetel heeft. De plannen voor de vacantiereizen en -kampen, die volgend jaar in tal van landen zullen worden gehouden, werden daar besproken. Namens het Bureau Jeugdtoerisme van het ANJV heeft hoofdbestuurslid Ad Willems, aan de beraadslagingen deelgenomen.

In het werkplan van het ANJV voor 1960-1961 (zie MO 9-1960 pag. 13-15) was reeds een aanmerkelijke uitbreiding te constateren van de activiteiten van het verbond ten aanzien van vacantiereizen naar het buitenland.

Studentenbeweging

In het kader van de communistische agitatie tegen de herbewapening van West-Duitsland en tegen het herlevend fascisme en antisemitisme organiseerde de communistisch georiënteerde studentenvereniging "Perikles" in mei van dit jaar te Amsterdam een tentoonstelling onder de leuze "Nieuwe Wehrmacht, Oude Plannen" (zie MO 5-1960 pag. 17). Het daar bijeengebrachte materiaal zou in brochure-vorm worden uitgegeven, wat inmiddels is gebeurd. Het boekje omvat 64 pagina's. In het voorwoord brengt Perikles dank aan drie Oostduitse organisaties voor hun hulp bij het verzamelen van het materiaal, nl. het "Comité voor Duitse eenheid", het "Instituut voor hedendaagse geschiedenis" en het "Comité voor culturele betrekkingen met het buitenland". Gesteld wordt dat uit het materiaal blijkt, dat "Oberländers en bloedrechtters" geen uitzonderingen zijn maar karakteristieke symptomen in de huidige Bondsrepubliek. De schrijver acht deze conclusie gewettigd, gezien "het optreden van Adenauers vrienden, die door de hand van de Elsevier-redacteur Rodermond de eerste de beste dag van de tentoonstelling de teksten door overplakking onleesbaar probeerden te maken".

Voor de beschadiging van de foto's van deze tentoonstelling stond Rodermond op 19 oktober terecht voor de Amsterdamse politierechter. Volgens een bericht in De Waarheid werd hem door het Openbaar Ministerie verweten, dat hij, handelend uit naam van de "actie-

ve democratie" - waarvoor hij zei op te treden - zelf daarvan een der beginselen, nl. het recht van vrije meningsuiting, niet eerbiedigde. Hij werd veroordeeld tot 50 gulden boete.

6e IUS-congres

Van 8 - 18 oktober organiseerde de Internationale Unie van Studenten zijn 6e congres. Het werd te Bagdad, de hoofdstad van Irak, gehouden. Vertegenwoordigers uit 75 landen waren aanwezig. Zij discussieerden over problemen betreffende de internationale studentensamenwerking, de vredesactiviteiten, de acties tegen imperialisme en kolonialisme en voor de democratisering van het onderwijs. In zijn congresrede zeide voorzitter Jiri Pelikan, dat de IUS in Bagdad vergaderde om de solidariteit met de studenten uit de Arabische landen tot uitdrukking te brengen.

Hoezeer deze communistische mantelorganisatie de aandacht geconcentreerd heeft op het vergroten van haar aanhang in de Afro-Aziatische landen en in Zuid-Amerika blijkt wel uit het feit, dat hun invloed bijvoorbeeld in het Uitvoerend Comité van de IUS sinds 1958 nog is toegenomen. Thans hebben 21 niet-Europese en 8 Europese studentenorganisaties daarin hun vertegenwoordigers. De verhouding was in 1958 respectievelijk 17 en 9.

Onder de gekozen vice-presidenten, die voorzitter Pelikan terzijde zullen staan, zijn 4 niet-Europeanen alsmede een vertegenwoordiger van de Sowjet-Unie (verhouding in 1958: 3 en 2). Het nieuwe secretariaat is op dezelfde wijze verdeeld in de verhouding 2 en 1 (in 1958: 5 en 3). In de financiële contrôle-commissie is dit thans 4 en 1 (1958: 2 en 2). De nieuw gecreëerde functie van secretaris-generaal wordt vervuld door een Irakees.

De communistische studentenorganisaties uit de westerse landen spelen in deze bestuursorganen geen enkele rol. De Europese vertegenwoordigers daarin komen allen uit communistisch geregeerde landen.

5e Congres Vereniging "Nederland-USSR"

Uiteindelijk heeft de Vereniging "Nederland-USSR" te Amsterdam op 22 en 23 oktober haar Algemene Vergadering gehouden, die volgens de statutaire bepalingen reeds drie jaar geleden had moeten plaats vinden. De eerste dag was gewijd aan de inleiding van de voorzitter

Theun de Vries en aan de algemene beraadslagingen. Daags daarop werden huishoudelijke zaken behandeld (financiën, verkiezing van het nieuwe hoofdbestuur), alsmede de verenigingsplannen voor 1961. Na afloop van de vergadering werd de deelnemers een welvoorzien koffie-tafel aangeboden, gevolgd door een filmvoorstelling in de aula van het Stedelijk Museum. Ruim 200 personen woonden het congres bij. De eerste dag bevonden zich onder hen een zestal leden van de Sowjet-Russische Ambassade en vande handelsvertegenwoordiging der USSR, het CPN-partijbestuurslid Jaap Wolff en de Rus I. Kozlow. Laatstgenoemde bevond zich in Nederland als deelnemer aan het tournooi om het wereldkampioenschap dammen. Als eerbetoon kreeg hij zitting in het presidium van de vergadering en sprak een begroetingsrede uit namens de Moskouse vereniging "USSR-Nederland".

De voornaamste besprekingen gingen over de culturele samenwerking met de USSR en over de gemaakte en toekomstige toeristenreizen naar dit land. Politieke onderwerpen kwamen op verzoek van de verschillende vergaderingsleiders niet aan de orde. Een der aanwezigen vroeg een officiële stellingname van de vereniging tegen de atoombom. Dit werd verworpen. Een discussiant, die dissidente communisten buiten de vereniging wilde zetten en een waarschuwing van de vergaderingsleider had genegeerd, werd later door voorzitter Theun de Vries terechtgewezen. De politiek, aldus De Vries, ligt buiten het terrein van de vereniging. De vereniging staat voor iedereen open, ongeacht zijn politieke ideeën. Slechts wanneer iemand van het lidmaatschap misbruik maakt voor politieke doeleinden, kan hij door zijn afdeling geroyeerd worden.

De verslagen van de penningmeester en de financiële contrôle-commissie werden voorgelezen door het ere-lid van de vereniging, Frans Wagener. Merkwaardig genoeg bleef vermelding van cijfers achterwege. Het commissieverslag gewaagde van een contrôle van de boeken over een tijdvak van drie jaar. Zij werden in orde bevonden. (In feite had over een periode van vijf jaar moeten worden gesproken, daar het 4e congres in oktober 1955 plaats vond. Reacties uit de zaal bleven dienaangaande uit).

Voor 1961 voorziet het bestuur een Sowjet-Russische foto-tentoonstelling in Nederland en een negental groepsreizen naar de USSR. Een nieuwe ledenwerfcampagne - volgens traditie een vast onderdeel van het verenigingsprogram - werd deze keer niet in het vooruit-

zicht gesteld.

Na een kort heen en weer gepraat volgde het congres de suggestie van de oude leiding en koos een nieuw hoofdbestuur, bestaande uit 25 leden, wederom met Theun de Vries als voorzitter. Met uitzondering van J. Hoogcarspel (van de Bruggroep) werden alle oud-bestuursleden herkozen.

Verenigd Verzet 1940-1945

Op 16 oktober 1960 werd in Luik (België) een internationale conferentie van voormalige verzetsstrijders gehouden, belegd door de FIR, de "Fédération Internationale de Résistance", waarbij de vereniging "Verenigd Verzet 1940-1945" is aangesloten. Zij diende als protest tegen het dreigende verbod van de Westduitse zusterorganisatie, de "Vereinigung der Verfolgten des Naziregimes" (VVN).

Circa 500 bezoekers uit Frankrijk, Luxemburg, Duitsland, Italië, België en Nederland verzamelden zich in het "Palais des Congres" te Luik. Onder hen bevonden zich ongeveer 70 Nederlanders, die onder leiding van Chris Smit en Gerrit Blom, hoofdbestuursleden van Verenigd Verzet, daags tevoren per autobus naar België waren gereisd.

Zes sprekers voerden het woord. Het fascisme in West-Duitsland steekt h.i. de kop weer op en maakt de bewapening van de Bondsrepubliek tot een groot gevaar voor iedereen.

De Nederlandse afgevaardigde L.H. Koning hield zijn toespraak in het Frans, zeer tot ongenoegen van zijn landgenoten.

Binnen de kring der verzetsstrijders riep de conferentie op tot strijd tegen het herlevend fascisme in West-Duitsland, tegen de uitrusting van het Duitse leger met atoomwapens, tegen de vestiging van Duitse militaire bases in andere landen en tegen het verbod van de VVN.

Na de redevoeringen nam de conferentie een resolutie aan, waarin de deelnemers hun regeringen oproepen alles te doen om de oorlogshaard in Duitsland te vernietigen, mede te werken aan de aaneensluiting van een "anti-Hitler-coalitie" en een vreedzame oplossing van het Duitse probleem te bevorderen.

Na de bijeenkomst volgde een kranslegging bij het verzetsmonument in Luik.

H O O F D S T U K I V

COMMUNISTISCHE ACTIVITEITEN IN HET BEDRIJFSLEVEN

Kijk op de loonsituatie

Op 29 september, direct nadat de Vakraad in de metaalindustrie zijn voorstellen had gepubliceerd, staken de dagelijkse bestuurders van de CPN de hoofden bijeen om zich over hun houding te beraden. Ze kwamen tot de conclusie, dat het voor hen in de gegeven omstandigheden de beste tactiek zou zijn de voorstellen van de Vakraad te ondersteunen. Op die wijze konden zij, naar ze zeiden, een rechtstreekse aanval op de loonpolitiek van de regering doen.

De CPN-leiding nam vervolgens contact op met het bestuur van de Metaal-1958 en gaf de nodige instructies. Laatstgenoemde vakbond verspreidde enige dagen later een pamflet, waarin het door de Vakraad aan de pers verstrekte communiqué in extenso was opgenomen en waarin voorts werd meegedeeld, dat het openbreken van de CAO volgens de regering niet verenigbaar werd geacht met de doelstellingen van haar beleid. Het pamflet wraakte het standpunt van de KAB (die de regeringspolitiek steunde) en riep de metaalbewerkers op tot actie voor de onmiddellijke uitbetaling van de 1½ % jaarloon (punt 4 in het communiqué van de Vakraad) en voor de directe goedkeuring van de overige loonvoorstellen. Mocht de Metaalbewerkersbond van het NVV een beroep op de arbeiders willen doen om door staking de overeenkomst af te dwingen, dan zullen de arbeiders aan een dergelijk beroep stellig eensgezind gehoor geven, aldus het pamflet.

De CPN en het Centrum (de voormalige EVC-1958) zijn nadien voortgegaan op hetzelfde stramien te borduren. Zo belegde de CPN op 5 oktober een kadervergadering te Amsterdam, waarin een partijbestuurder voor een gehoor van circa 150 man de te ontketenen loonacties in de metaalbedrijven als hefboom voor de politieke agitatie tegen de regering kenschetste.

Het partijbestuur van de CPN hield zich in zijn laatste zitting - op 15 en 16 oktober - o.m. met het vraagstuk van de lonen bezig. In een resolutie riep het alle metaalbewerkers op in hun vakbonden aan te dringen op het stellen van een "ultimatum" aan de werkgevers. (opm.: de CPN waagt er zich niet aan zelf een ultimatum te stellen; de partij hoopt echter dat het zover komt, dat de invloedrijkste bond van metaalwerkers, de ANMB, tot actie zal overgaan).

In de laatste week van oktober verspreidde "de Metaal-1958" opnieuw pamfletten van ongeveer dezelfde inhoud als die uitgegeven in het begin van de maand. In navolging van de CPN-resolutie van 16 oktober werd in die "manifesten" eveneens gesproken van een "ultimatum", dat de leden van de (niet-communistische) vakbonden bij hun besturen zouden moeten bepleiten.

Het CPN-partijbestuur en de leiding van het Centrum blijven stimulansen ontleenen aan het "voorbeeld" van de Engelse algemene vakbeweging (waarin n.l. de communisten hun woordje kunnen meespreken). De Waarheid zond begin september de CPN-bestuurder G. Verrips als speciaal verslaggever naar het congres van het TUC, dat een motie tot eenzijdige afschaffing van kernwapens aannam. In enkele voordrachten, die Verrips nadien voor partijgenoten gehouden heeft, betoogde hij, dat de communistische invloed in de Engelse vakbeweging zeer groot is, ook al is het aantal communisten daarin verhoudingswijze gering. (Verrips zal hierbij hebben gedoeld op het feit dat enkele communisten belangrijke bestuursposten in de Engelse vakbeweging bekleden).

Paul de Groot "himsel" wijdde in De Waarheid van 14 oktober een uitvoerig artikel aan Engeland en de Lage Landen aan de Zee, speciaal in verband met het jongste congres van de Britse Labourpartij. Aan het slot betreft hij de vakbeweging in zijn beschouwing en zegt dan: "Onze Nederlandse arbeidersbeweging, en vooral het NVV, is nauw aan de Engelse verwant. De ontwikkeling aldaar bevestigt de juistheid van de stelling van ons 19e partijcongres (dec. 1958), dat namelijk het deelnemen van communisten aan de Unie-vakbonden in de huidige situatie de voornaamste weg is tot het verwezenlijken van de gemeenschappelijke actie van de communisten met de socialisten en de gelovige democraten".

In de resolutie, die het partijbestuur der CPN op 16 oktober over de "internationale problemen" opstelde, wordt opnieuw naar Engeland gewezen, waar metterdaad zou zijn aangetoond dat de eenheid tussen socialisten en communisten het eerst in de vakbeweging tot stand komt. (zie hoofdstuk II)

De maandbladen, die het Centrum in oktober uitgaf (in een oplage van 40.000 exemplaren) bewegen zich met hun beschouwingen uiteraard op hetzelfde vlak. Volgens een der artikelen zijn de communisten van zins aan het NVV het tweede half miljoen leden te bezorgen (!).

Agitatie van ABT-1958 en OVB in Rotterdamse haven

In de tweede helft van september werd een aantal schepen met voor

Londen bestemde lading - vooral bevroren vlees - naar Rotterdam gedi-
rigeerd. Vanwege de staking der havenklerken in Londen konden de sche-
pen daar niet worden gelost. De in Rotterdam geloste goederen werden
vervolgens per vliegtuig of in kustvaartuigen naar Engeland vervoerd.
Een groepje Engelse havenarbeiders (niet namens een bond optredende)
zond ultimo september een brief aan het hoofdbestuur van de ABT-1958
met het verzoek te ageren tegen het lossen van "besmette" schepen in
Rotterdam. Gevolg gevend aan dit verzoek verspreidde de ABT-1958 afd.
Rotterdam tot tweemaal toe een pamflet onder de Rotterdamse havenarbei-
ders, waarin, wat de bedoelde schepen betreft, werd aangezet tot werk-
weigering.

Ook de afd. Verkeer van het OVB liet van zich horen. Op 7 oktober
verspreidde het op grote schaal een pamflet, waarin het stelde op te-
legrafisch verzoek uit Londen een beroep op de gevoelens van solidari-
teit der bootwerkers te willen doen. De pamfletten van de ABT-1958 en
van het OVB vermochten echter generlei verstoring van de arbeidsrust
teweeg te brengen. (De staking van de Londense havenklerken werd medio
oktober beëindigd).

H O O F D S T U K V

OVERIGE GROEPERINGS

De Socialistische Werkers Partij

Landelijke SWP-conferentie (zie MO 9-1960)

De SWP heeft met haar op 1 en 2 oktober gehouden landelijke conferentie niet aan de weg getimmerd. De Brug van 15 oktober vermeldde alleen, dat vertegenwoordigers van de afdelingsbesturen op 1 en 2 oktober in gebouw "Marcanti" te Amsterdam waren bijeen gekomen. Twee weken later bracht het partijorgaan een summier verslag, dat in feite slechts een slap aftreksel was van de beraadslagingen.

Eerder was bekend, dat elke afdeling zich door drie man mocht laten vertegenwoordigen. De conferentie werd bezocht door naar schatting 75 personen, onder wie nagenoeg alle partijbestuurders.

De discussies kwamen op gang rondom een "verslag van het partijbestuur over de periode van 1 maart tot 1 september 1960", dat de secretaris-penningmeester Sjef Pieters bij wijze van inleiding voorlas.

Stellingname pro Chroestsjow

In dit verslag werden onder meer enige internationale problemen aangeroerd. Naar aanleiding hiervan ontspon zich een nogal uitvoerige discussie over het bekende ideologische meningsverschil tussen de CPSU en de CP China (betreffende vreedzame coëxistentie en de onvermijdelijkheid van oorlogen).

Met name t.a.v. het optreden van Chroestsjow, op de mislukte topconferentie van mei 1960 te Parijs, bestond in de SWP-kring geen eenstemmige opvatting. Een meerderheidsstroming - met voorzitter Gerben Wagenaar aan het hoofd - was van mening, dat de Russische leider in het belang van de ontwapening en het behoud van de vrede aan de conferentie-tafel had moeten blijven zitten. De andere stroming - met Jan Hoogcarspel als haar exponent - achtte critiek op Chroestsjow in dit opzicht niet gerechtvaardigd.

Deze controverse lijkt thans in zoverre te zijn opgelost, dat de SWP zich openlijk voor de Sowjet-koers heeft uitgesproken. In het bedoelde verslag wordt geconstateerd, dat de Sowjet-Unie in de wereld

een zeer voorname vredeskracht is. De oorspronkelijke tekst gewaagde van de Sowjet-Unie als de voornaamste vredeskracht. Het ligt voor de hand dat de SWP deze passage heeft gewijzigd teneinde te voorkomen, dat de rol van de "vredesstrijders" in de niet-communistische landen zou worden miskend. Elders in het verslag is er daarenboven nog op gewezen, dat het niet alleen van de Sowjet-Unie en andere socialis-tische landen zal afhangen of het kapitalisme de gelegenheid krijgt een atoomoorlog te ontketenen, maar ook, en in niet geringe mate, van de arbeidersklasse in West-Europa en Amerika.

Bij de opstelling van het verslag hoopte de SWP zich met een positieve stellingname in het geschil Moskou-Peking gunstig van de CPN te onderscheiden, die zich op dat moment nog niet over de kwes-tie had uitgelaten. Te elfder ure leed het SWP-plan schipbreuk, om-dat Paul de Groot zich in zijn rede op het Waarheidfestival van 25 september voor de eerste maal openlijk bij de Sowjet-Russische op-vatting aansloot.

De interne positie van de partij

Het hiervoren reeds vermelde verslag van de partijleiding be-vatte een aantal aanbevelingen voor de verdere opbouw van de Socia-listische Werkers Partij. Op de conferentie werd de matte houding be-treurd van die figuren in de SWP, die voorheen - tijdens het conflict in de CPN-leiding - zo'n voorname rol hadden gespeeld.

Thans werd besloten het partijbestuur met twee nieuwe leden uit te breiden. Voor het vervullen van deze bestuursfuncties zullen can-didaten respectievelijk uit Rotterdam en Utrecht worden voorgedragen.

Getracht zal worden vóór 1 april 1961 200 nieuwe partijleden en 200 nieuwe abonné's op De Brug te winnen. Om het verdere verschij-nen van het partijblad en de uitgave van enkele brochures in het ko-mende jaar te waarborgen, zal een garantiefonds van f 13.000,- nodig zijn, waarvan f 3.000,- vóór 1 december 1960 moet worden bijeenge-bracht.

Het beginselprogram en de statuten zouden op de conferentie aan de aanwezigen worden uitgereikt. Dit gebeurde evenwel niet, zogenaamd omdat er stagnatie bij de drukker zou zijn ontstaan. Waarschijnlijk zijn echter de krappe financiën der SWP aan deze vertraging niet vreemd.

Het optreden naar buiten

De landelijke conferentie aanvaardde een werkprogram, waarin de activiteiten voornamelijk worden gericht op de strijd voor de vrede, de loonstrijd in de vakbeweging en de strijd voor goedkopere woningbouw en verbetering van de onder de huurverhoging vallende woningen en tegen verdere huurverhoging.

Blijkens De Brug van 29 oktober constateerde Sjef Pieters, dat de positie van de SWP tegenover andere partijen zich gunstig ontwikkelt. Hij wees bijvoorbeeld op de discussie met PSP-ers en de daaruit voortgekomen contacten. Voor zover dzz. bekend bestaan dergelijke contacten echter alleen in Utrecht, waar een "socialistische contactcommissie", met leden van de SWP, de PSP en de EVC in het leven is geroepen. Haar werkzaamheden bleven tot dusverre beperkt tot het organiseren van huiskamer-discussiebijeenkomsten. De in deze commissie zitting hebbende PSP-ers handelen op eigen gezag en mogen niet optreden namens hun partijbestuur, dat deze activiteiten evenwel oogluikend toestaat.

De SWP heeft op zijn jongste conferentie van begin oktober te kennen gegeven met generlei vakbeweging nauwe banden te willen aanknopen. Zij zal allen, die de klassenstrijd voeren, blijven ondersteunen. Dit standpunt zou in een binnenkort te verschijnen brochure worden verduidelijkt.

Looninspectieversicht oktober 1960

Bedrijf	Aanleiding	Inmenging vakbonden	Resultaat	No.
NV J.W. Junius & Zn. te Rotterdam	Aan de vervoerders werd ander werk opgedragen	NVV bemiddelde	commissie werd benoemd om werkzaamheden te bekijken.	1.
Schildersbedr. Gebr. KOBY te Huizen (N.H.) (bouwobj. te Amsterdam)	loongeschil	---	eisen niet ingewilligd.	2.
NV Spoorrijzen te Delft	loongeschil	geen	directie zal de zaak bezien	3.
Elastie buizen- en tegelfabriek WAYIN te Hardenberg	conflict over een ontslag	KAB, CNV, NVV bemiddelden	arbeiders hervatten normaal het werk	4.
NV Verolme machinefabriek te Busselmonde	eis tot directe uitbetaling van 1 1/2 % loonsverhoging	geen	looneis niet ingewilligd	5.
Fa. Schouten, Rotterdam (bouwobj. te Schiedam)	loongeschil (tariefreg.)	geen	eis gedeeltelijk ingewilligd	6.

V o l g n o	Begin in vo- rige maand	De onder de stakingsstreep vermelde getallen geven het aantal stakers aan. De boven de stakingsstreep vermelde getallen ge- van het aantal arbeiders aan dat in normale toestand werkzaam is.																																
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31		
1.	25-9	<u>87</u> <u>87</u>																																
2.	19-9	<u>9</u>																																
3.		<u>+ 200</u> <u>(3$\frac{1}{2}$ uur)</u> <u>+ 200</u>																																
4.		<u>+ 300</u> <u>+ 300</u>																																
5.		<u>+ 425</u> <u>(3 uur)</u>																																
6.		<u>+ 20</u> <u>(1$\frac{1}{2}$ dag)</u>																																

Stakingsoverzicht oktober 1960

Bedrijf	Aanleiding	Inmenging vakbonden	Resultaat	No.
Kon. Hollandse Lloyd te Amster- dam	Ontslag wegens loongeschil	NVV bemiddelde	ontslagenen weer in dienst geno- men	7.
Fa. van der Linden, impor- teur voor chemi- caliën	eis tot loons- verhoging	---	---	8.
Zaandamse Haven	loongeschil (tariefreg.)	geen	---	9.
Unoxfabriek te Oss	loongeschil	CPN stookte	geen	10.

V o l g n o	Begin in vo- rige maand	De onder de stakingsstreep vermelde getallen geven het aantal stakers aan. De boven de stakingsstreep vermelde getallen geven het aantal arbeiders aan dat in normale toestand werkzaam is.																															
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	
7.																																	
8.																																	
9.																																	
10.																																	

=====
22

22
=====

=====

150 bootwerkers

± 1500

=====

± 1500

Overzicht PeriodiekenCommunistische uitgaven

<u>Naam:</u>	<u>Aard:</u>	<u>Uitgever:</u>	<u>Drukker:</u>
De Waarheid	dagblad CPN	Stichting Bepe- nak	C.V. Drukke- rij Dijkman en Co. A'dam.
Politiek en Cul- tuur	theoretisch maand- blad	Stichting Uit- geverij en Boekhandel Pegasus	C.V. Heier- mann en Co. A'dam.
Uilenspiegel	gezinsweekblad CPN	Stichting Uilenspiegel	C.V. Drukke- rij Dijkman en Co. A'dam.
Vraagstukken van Vrede en Socia- lisme	in Nederland uitge- geven vertaling van het internationale communistische maand- blad	Stichting Pro- gressief Alge- meen Vertaal- Bureau	C.V. Heier- mann en Co. A'dam.
Onderuit	maandblad voor jonge intellectuelen en kunstenaars	CPN	C.V. Drukke- rij Dijkman en Co. A'dam.
Echo van het Noor- den	blad voor het platte- land van Groningen, Friesland en Drenthe (verschijnt onregel- matig)	CPN	C.V. Drukke- rij Dijkman en Co. A'dam.
De Brug	14 daags orgaan van de SWP	SWP	A. Reiman A'dam.

Uitgaven mantelorganisaties

Nederland-USSR	maandblad	Ver. "Nederland- USSR"	C.V. Heier- mann en Co. A'dam.
Schaakbulletin	maandblad	Ver. "Nederland- USSR"	C.V. Heier- mann en Co. A'dam.
Medische Weten- schap in de SU	verschijnt onregelma- tig	Ver. "Nederland- USSR"	gestencild.
Tweeklank (muz. bull.)	verschijnt onregelma- tig	Ver. "Nederland- USSR"	gestencild.

<u>Naam:</u>	<u>Aard:</u>	<u>Uitgever:</u>	<u>Drukker:</u>
Vrouwen voor Vrede en Opbouw	maandblad	NVB	C.V. Heiermann en Co. A'dam.
Jeugd	maandblad	ANJV	C.V. Heiermann en Co. A'dam.
Ruim Baan	maandblad	ANJV	gestencild
Jeugd en Sport	tweewekelijks	ANJV	gestencild
Spektakel	maandblad	OP SJ	rotaprint
Klankbord	verschijnt onregelmatig	Bond van Soc. Zang- en Muz.-verenigingen	gestencild
Vrede	maandblad	NVR	C.V. Drukkerij Dijkman en Co. A'dam.
Stem van het Verzet	maandblad	Ver. "Verenigd Verzet 1940-1945"	C.V. Drukkerij Dijkman en Co. A'dam.
Buchenwald-bulletin	maandblad	Buchenwald Vriendenkring	C.V. Heiermann en Co. A'dam.
Ravensbrück-Vriendenkring	maandblad	Comité Ravensbrück	gestencild
<u>Periodieken "Centrum" (voormalige EVC-1958)</u>			
Strijdend Nederland	afzonderlijke uitgave gestaakt in febr. '60; vervangen door een inlegvel met algemene berichten in de onder-volgende bondsorganen	Centrum	C.V. Dijkman en Co.
De Werker	maandblad, verschijnt regelmatig	De Metaal-1958	C.V. Dijkman en Co.
Wij Bouwen	maandblad, verschijnt regelmatig	ABWB-1958	C.V. Dijkman en Co.
De Transport-band	maandblad, verschijnt regelmatig	ABT-1958	C.V. Dijkman en Co.

<u>Naam:</u>	<u>Aard:</u>	<u>Uitgever:</u>	<u>Drukker:</u>
De Textiel- en Kledingarbeider	maandblad, voor 't eerst als Centrum-periodiek verschenen in sept. 1960	ATEK-1958	C.V. Heiermann en Co.
De Overheidspost	maandblad, verschijnt regelmatig	BNOP-1958	C.V. Heiermann en Co.
De Fabriekskoerier	maandblad, verschijnt regelmatig	Chevofa-1958	C.V. Heiermann en Co.
De Handels- en Bankkoerier	maandblad, verschijnt regelmatig	BHBV-1958	C.V. Heiermann en Co.
De Grafische Werker	maandblad, verschijnt regelmatig	De Grafische-1958	C.V. Heiermann en Co.
Ons Orgaan	maandblad, verschijnt vrij regelmatig	ABV-1958	C.V. Heiermann en Co.
Onze Toekomst	maandblad, verschijnt onregelmatig	BLZ-1958	C.V. Dijkman en Co.
Recht en Plicht	maandblad, verschijnt sporadisch	ANBH-1958	gestencild
Hout en Meubel	maandblad, voor 't eerst als Centrum-periodiek verschenen in okt. 1960	ABHM-1958	C.V. Heiermann en Co.

Periodieken "oude" EVC

Werkend Nederland	maandblad, verschijnt regelmatig	EVC	onbekend
* Kaderbulletin	maandblad, verschijnt vrij regelmatig sedert april 1960	EVC	gestencild
De Overheidspost	maandblad, verschijnt vrij regelmatig	BNOP	gestencild
Ons Orgaan	maandblad, verschijnt vrij regelmatig	ABV	gestencild

Overige periodieken

Ons Belang	maandblad, verschijnt vrij regelmatig	Ons Belang (PTT vakorganisatie)	C.V. Heiermann en Co.
------------	---------------------------------------	---------------------------------	-----------------------

* Nieuw

<u>Naam:</u>	<u>Aard:</u>	<u>Uitgever:</u>	<u>Drukker:</u>
Spartacus, orgaan ter bevordering van het zelfstandige arbeidersfront	14-daags orgaan communistenbond Spartacus	Uitgeverij "De Vlaam"	gestencild
De Internationale	revolutionair-marxistisch-trotskyistisch orgaan. Verschijnt onregelmatig		gestencild
Recht voor allen. Orgaan voor Socialisme zonder staat	anarchistisch weekblad van de Federatie van Vrije Socialisten		
De Vrije Socialist	anarchistisch weekblad		
Anarcho Syndicalistische persdienst	compilatie van gegevens over het nationale en internationale anarchisme		gestencild
Hinag post (voorheen Hinag Koe-rier)	orgaan van de Stichting Hinag. Verschijnt onregelmatig	Stichting Hinag	
Publicaties van het Nederlands Archief der Conservatieve Revolutie	voortzetting van het Sociaal Weekblad van Paul van Tienen, nationaal-socialistisch. Verschijnt onregelmatig	Het Nederlands Archief der Conservatieve Revolutie	

VERTROUWELIJKA G E N D A:

<u>Datum:</u>	<u>Bijeenkomst:</u>	<u>Plaats:</u>	<u>Organisatie:</u>
* Eind okt./ begin nov.	Bijeenkomst Administratief Comité VVI-Overheid	Moskou	WVV
* 5 nov.	Conf. ABWB'58	Amsterdam	Centrum (EVC-'58)
* ± 7 nov.	Conf. CP-en	Moskou	
10 nov.	Wereldjeugddag 15e Verjaar- dag WFDJ		WFDJ
november	Conferentie v.h. Centrum	Amsterdam	Centrum (EVC-'58)
* 30 nov.- 5 dec.	Raadszitting Internat. Democr. Vrouwen Fed.	Warschau	IDVF
24-26 dec.	8e Congres ANJV	Amsterdam	ANJV
begin 1961	Bijeenk. Algemene Raad Féd. Internat. des Résistants	?	FIR
18-19 feb.	9e Congres OPSJ	?	OPSJ
17-19 maart	3e Medische conf. FIR	Luik	FIR
* 18-19 maart	Landelijk ANJV cultureel conccurs	Arnhem	ANJV
maart	Eur. conf. 40-urige werkweek	?	WVV
pasen	Paasscholieren tournooi	Amsterdam	OPSJ
* voorjaar	ANJV jeugdappèl van het Noorden	?	ANJV
pinksteren	Jeugdvredesmanifestatie	Amsterdam	ANJV/OPSJ
21-28 juli	Ontwikkelings- en vacantie- kamp	?	ANJV
juli	Wereldjeugdforum	Moskou	Russ. jeugdorg.
juli of aug.	6e Internat. conf. partij- historici	?	Partijinstituten voor geschied.
1-5 sept.	2e Conf. geschied. v.h. ver- zet	Warschau	FIR
* 1961	Bijeenk. Executief Comité In- ternat. Org. van Journalisten	Peking	IOJ
1962	8e Wereldjeugdfestival	?	WFDJ/IUS
* 1962	5e Congres Internat. Org. van Journalisten	Boedapest ?	IOJ
* nieuw c.q. aangevuld			

VERTROUWELIJK